

e-Infomační bulletin SKOK

pro organizace
působící v sociální a zdravotně sociální oblasti
za prosinec 2010

e-Bulletin je vydáván v rámci projektu

NAPSI spolu!

Projekt „Rozvoj informovaného a participativního přístupu k porozumění, hodnocení a tvorbě Národního akčního plánu soc. inkluze v ČR“ (Project No VS/2008/0571) je realizován v rámci evropské výzvy Komunitárního programu PROGRESS 2007-2013.

Partneři projektu:

SOCIOKLUB

Projekt je realizován za podpory
Evropské unie.

Za obsah sdělení odpovídá výlučně autor.
Evropská komise nenes odpovědnost
za použití těchto informací.

Druhá zpráva o sociálních službách ve veřejném zájmu

Koncem října 2010 publikovala Evropská komise obsáhlý dokument týkající se zdravotních a sociálních služeb z hlediska zaměstnanosti a ekonomické perspektivy, zlepšování kvality sociálních služeb a rozvoje evropských pravidel sociálních služeb ve veřejném zájmu. Zpráva je druhá v pořadí (první byla publikována v roce 2008) a obsahuje i příklady evropských grantů z různých operačních programů. Jedním z podkladů byl dotazník, v němž členské státy dodaly informace o tom, jaké formy služeb jsou svěřovány poskytovatelům, jakých typů poskytovatelů se sociální služby týkají, dále jaká jsou opatření proti překompenzování (zda financování nákladů na sociální služby u některých poskytovatelů nepřesahuje únosnou mez a jakými nástroji se tomu vláda brání), kde je umístěn práh pro výši nákladů a zda vládní opatření dostačují. V přípravné fázi Zprávy byly členské státy vyzvány k tomu, aby nepřikrašlovaly své údaje, nýbrž aby byly co nejotevřenější, co se týká problémů všeho druhu.

V sektoru zdravotních a sociálních služeb došlo ke strukturálním změnám, z nichž se na prvním místě jmenuje dominance žen. Ženy tvoří 78 % všech zaměstnanců v sektoru, přičemž rozdíl v příjmech mezi muži a ženami je podstatně vyšší v neprospěch žen než v celkovém objemu národních hospodářství. Zaznamenáno je také stárnutí pracovníků v sektoru zdravotních a sociálních služeb, vyšší míra vzdělání, než odpovídá jejich příjmům, které jsou obecně pod průměrem v té které zemi a posléze také významně větší procento částečných pracovních úvazků a pracovních smluv na dobu určitou.

Co se týče samotných služeb v rámci sociální ochrany, ukazuje se, že jsou většinou financovány z veřejných rozpočtů. Zprávy od nezávislých expertů o politice sociální ochrany potvrzují, že sociální služby byly postiženy úspornými opatřeními, zavedenými v rámci snížení veřejných výdajů za účelem vyrovnaní státního rozpočtu a snížení strukturálních deficitů. Velkou výzvou pro politiky v této souvislosti je udržení přiměřené nabídky a kvality zdravotních a sociálních služeb za současného snižování výdajů ve státním rozpočtu. Je třeba mít na paměti, že výdaje v oblasti sociálních služeb vytvářejí pracovní místa a účinně přispívají k odstraňování chudoby. V jistých členských zemích EU je ekonomický a sociální potenciál sociálních služeb ve veřejném zájmu silně poddimenzovaný a také nedostatečně rozvinutý. Veřejné mínění vykazuje vyšší sociální potřeby a očekávání zůstávají nenaplněna.

V roce 2007 byla proto v Evropské komisi zahájena strategie průvodcovství při aplikaci společných pravidel pro poskytování zdravotních a sociálních služeb. EK vyvinula značné úsilí, aby v nich byla zohledněna jejich specifická povaha. Následně veřejné autority a zřizovatelé sociálních služeb referovali o různých potížích při jejich zavádění. Tyto těžkosti, jak se ukázalo, jsou hlavně následkem nedostatečné

přípravy či nesprávných výkladů těchto pravidel. Podle citované zprávy evropská pravidla pro státní pomoc a zadávání veřejných zakázek mohou pomoci při organizaci a financování sociálních služeb z hlediska požadavků dobré kvality a příznivých cen.

Zdůrazňuje se, že EK stále uskutečňuje dialog s místní veřejnou správou, s uživateli skrze různé asociace, poskytovateli sociálních služeb a občanskou společností. Hodnotí se úsilí členských států vyvíjet definice, opatření a hodnocení kvality sociálních služeb. V této souvislosti je opět jmenována Česká republika jako příklad dobré praxe se svými národními standardy kvality sociálních služeb. Vyzdvihuje se zejména hledisko přístupnosti služeb, důraz na komunikaci mezi personálem a klientem, informace, udržitelnost, pracovní podmínky a kompetence pracovníků včetně jejich profesionálního rozvoje. Pozitivně se hodnotí hledisko lidské důstojnosti při zabezpečování sociálních služeb a ochrana lidských práv.

Z našeho pohledu je Zpráva příliš orientována na poskytování sociálních služeb státem. Nicméně data, která uvádějí jednotlivé vlády členských zemí, svědčí o tom, že ne všechny země jsou schopny využít potenciál nestátních neziskových organizací, a že se z praktických důvodů uchylují k poskytování sociálních služeb státem. Jednotlivé odpovědi členských států obsahují četné nuance. Tak například tam, kde nejsou sociální služby svěřovány neziskovému sektoru, je zákonem uznána expertní role NNO, což se projevuje v partnerských dohodách. Jinde zákon umožňuje výběr mezi neziskovými a ziskovými poskytovateli sociálních služeb. Někde je snaha posílit status NNO. Obecně se ukazuje, že NNO poskytovatelé sociálních služeb jsou nepostradatelní v určitých oblastech, např. při péči o bezdomovce, a že při zadávání veřejných zakázek v oblasti sociální ochrany v soutěži s profitními organizacemi čestně obstávají. Nakonec se ve Zprávě objevují hlasy, které vyslovují politování nad tím, že EU nedostatečným způsobem hodnotí pozitivní roli, jakou hrají NNO v sociální oblasti.

Milena Černá, SKOK

Z domova

Informace z MPSV - Změny podmínek v poskytování dotací

V souvislosti s přijetím dodatku č. 2 k příkazu ministra č. 22/2009 „Dokumentace pro poskytování dotací ze státního rozpočtu poskytovatelům sociálních služeb v oblasti podpory poskytování sociálních služeb“, který je platný od 23. prosince 2010 upozorňujeme na některé změny v dotačním řízení a podmínkách pro poskytování neinvestičních dotací z kapitoly 313-MPSV státního rozpočtu.

Změny se vztahují výhradně k dotačnímu řízení pro rok 2011 s výjimkou části XII., bodu 16 druhého odstavce Metodiky MPSV ČR pro poskytování dotací ze státního rozpočtu poskytovatelům sociálních služeb v oblasti podpory poskytování sociálních služeb (dále jen „metodika“), jehož aktualizovaná verze zní:

„Finanční vypořádání dotace zpracuje příjemce dotace za období týkající se celého roku, na který je dotace poskytnuta, nejpozději k 31. prosinci roku na který je dotace poskytnuta, včetně zahrnutí souvisejících nákladů, které budou proplaceny do 31. ledna roku následujícího po roce, na který byla dotace poskytnuta.“

Toto ustanovení poskytovatelům sociálních služeb tedy i pro rok 2010 umožňuje náklady vzniklé v prosinci roku 2010 a proplacené v lednu 2011 uhradit z dotace poskytnuté pro rok 2010.

Změny týkající se roku 2011 zahrnují např. následující:

- žadatel o výsledku dotačního řízení nebude informován samostatným dopisem ředitele odboru sociálních služeb a sociálního začleňování (část X, body 4. a 5. metodiky)
- povinnost dodat výrok/vyjádření auditora se vztahuje na poskytovatele, kteří obdrží dotaci ve výši 3 mil. Kč a více (část XI, bod 13. metodiky)
- úpravu formy výroku/vyjádření auditora ke způsobu účtování a použití poskytnuté dotace a sankce za jejich nedodání (část XI, body 14. a 15. metodiky)
- aktualizaci formuláře hlášení změn
- aktualizace termínů jednotlivých kroků procesu dotačního řízení v roce 2011.

Úplné znění metodiky, vzor rozhodnutí, formulář hlášení změn naleznete v sekci „Finanční prostředky pro rok 2011“.

Autor: MPSV

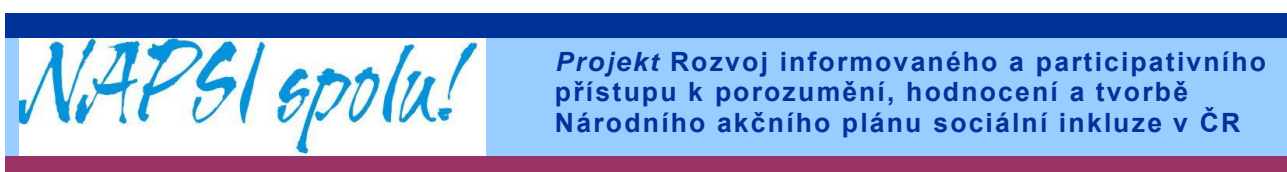
Poslední aktualizace: 29.12.2010

Zdroj informace: www.mpsv.cz, odkaz Sociální služby ► Dotace na poskytování sociálních služeb. (vlč)

Informace z MPSV – Metodický pokyn č. 6/2010

Na webových stránkách portálu MPSV – link: https://portal.mpsv.cz/soc/ssl/poskyt/pgm_info/rozhrani byl zveřejněn Metodický pokyn č. 6/2010 Ministerstva práce a sociálních věcí ČR k vykazování dat o poskytovaných sociálních službách a další informace k vykazování dat. Průběžně budou na tomto portálu a na stránkách www.mpsv.cz zveřejňovány další informace.

Zdroj: elektronická zásilka z odb. 22 MPSV. (vlč)

Závěrečná konference projektu

Ve dnech 25. a 26. listopadu 2010 se v pražském hotelu Olšanka uskutečnila konference Sociální služby - součást udržitelného rozvoje, kterou uspořádal SKOK pod záštitou ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka. Tato konference byla závěrečnou konferencí projektu *NAPSI spolu!* a zároveň 7. oborovou konferencí NNO působících v sociální a zdravotně sociální oblasti. A o jakých tématech jsme mluvili?

1. Partneři projektu *NAPSI spolu!* představili výstupy svého působení

Stáhněte si prezentace: [Projekt NAPSI spolu!](#), Participativní způsob tvorby NAPSI (prezentace bude dodána), [Monitoring realizace opatření sociální inkluze](#), Podkladový návrh pro období 2011 - 2013 ([prezentace](#) a [dokument Word](#)), [Rok 2010 jako rok boje proti chudobě](#) (prezentace v angličtině).

2. Zástupci regionálních samospráv i neziskových organizací představili příklady dobré praxe v procesu komunitního plánování.

Stáhněte si prezentace: [Princip partnerství v procesu KP ve městě Ostrava](#), [Podpora udržitelného rozvoje města Chrudim](#), [Tvorba a monitorování KP pro uživatele psychiatrické péče v ČR](#), Mít život ve svých rukou - KP v Dobré Vodě (kvůli velkému objemu dat byla prezentace rozdělena na 4 části, formátování zachováno nezůstalo, ale krásné fotky a text ano - [1. část](#), [2. část](#), [3. část](#), [4. část](#)).

3. Podívali jsme se na možnosti, které nám dává hodnocení sociálních služeb.

Stáhněte si prezentace: [Inspekce kvality sociálních služeb a její limity](#), [Sebehodnocení jako nástroj zvyšování kvality v organizaci](#), [Proces transformace sociálních služeb z pohledu MPSV](#) a Hodnocení výsledků sociálních služeb (prezentace bude dodána).

4. Prostřednictvím workshopů se účastníci a účastnice měli možnost vyjádřit k Poslání a vizi sociálních služeb.

Vize 2020 v sociálních službách - shrnutí panelu závěrečné konference

Jak budou vypadat sociální služby za 10 až 15 let? A co je podle Vás prvním krokem na cestě k popsané budoucnosti? To byly dvě otázky položené účastníkům závěrečného panelu 7. oborové konference a závěrečné konference projektu NAPSI spolu! Každý z účastníků panelu ve formulaci své osobní vize zdůraznil některé prvky či principy, v klíčových věcech panovala shoda. Panelu se zúčastnili:

Martin Žárský, ředitel odboru sociálních služeb a sociálního začleňování MPSV

Milena Černá, ředitelka VDV, čestná předsedkyně SKOK, o. s.
Pavel Novák, předseda SKOK, o. s.
Oľga Reptová, Centrum pro ekonomické a sociální analýzy, Slovenská republika
Petr Schlesinger, Svaz měst a obcí České republiky

Odpovědi účastníků panelu je možné shrnout do několika základních oblastí:

Člověk ve středu pozornosti – Žiji kde chci a jak chci!

Klienta jako středobod systému vnímá Martin Žárský. Pavel Novák zdůraznil individualizaci přístupu – „Žiji jak chci a kde chci!“ V horizontu 10 až 15ti let bude každému člověku zajištěna informační podpora. Díky ní se bude moci reálně rozhodovat. Díky poskytované podpoře si člověk uvědomí své zdroje, svůj „kapitál“ – ať finanční či společenský. Služby budou přicházet za člověkem – převažovat budou služby terénní či ambulantní. Systém sociálních služeb bude souborem individualizovaných nástrojů, které budou k dispozici pro jednotlivce a pomohou naplňovat jeho představy a přání, nenabídne plošná řešení. Sociální práce bude meziresortní, bude kombinovat nástroje jednotlivých systémů ve prospěch člověka. Sociální práce bude důsledně využívat „kapitál“ člověka a propojí profesionální a neformální zdroje podpory a péče.

Člověk – tvor společenský

Přirozeným společenstvím člověka je rodina a obec. Sociální začlenění má představovat všeobecný závazek a společný cíl veřejné správy. Důsledné uplatnění takového přístupu podporuje hledání řešení nejen sociálních situací, která nejsou realizována na úkor ostatních. Petr Schlesinger zdůraznil, že v budoucnu budou klíčovou roli v systému sociálních služeb hrát obce, kterým bude poskytnuta maximální volnost ve volbě nástrojů. Tato role bude spojena s definovanou zodpovědností a odpovídajícím finančním rámcem.

Služby žijí s lidmi

Martin Žárský zdůraznil, že rolí sociální práce a jednotlivých aktérů a prvků systému je být s lidmi, předvídat nové situace a předcházet jim, ne pouze reagovat se zpožděním a překvapením na výsledek dlouhodobých ekonomických, společenských a demografických trendů. Pavel Novák připomenul, že podmínkou rychlé reakce je odstranění tzv. taxativní typologie služeb z legislativní úpravy. Služba má respektovat životní situaci člověka, ne nabízet standardizované řešení vycházející často z neaktuálních předpokladů. Sociální služby odpovídají na individuální a společenskou zakázku. Legislativní úprava umožňuje rychlou reakci na nové situace a nové fenomény. Na očekávané životní situace se člověk může připravit – např. stáří.

Sociální služby jako silný ekonomický sektor

Oľga Reptová popsala očekávanou společenskou změnu – sociální služby budou vnímány jako tvůrce hodnot, ne jako spotřebitel bohatství. „Produktem“ sociálních služeb je řešení konkrétních situací. Právě odpověď na otázku „Co vyřešíme?“ se stává měřítkem pro hodnocení efektivnosti využití vstupů a hodnocení kvality procesů v systému sociálních služeb („Za kolik a jak?“). Mění se role státu, stát (ani v přenesené působnosti) není poskytovatelem služeb, je tím, kdo stanoví a kontroluje pravidla a jejich dodržování. Stát je rovněž garantem systémových řešení - jako příklad uvedla Milena Černá zavedení pojistného systému pro „předvídatelné“ sociální situace (např. dlouhodobá péče), stanovení a zajištění dostupnosti minimální garantované sociální péče.

První kroky k realizaci vize:

- 1) Aktéři sociálních služeb se shodnou a deklarují smysl a očekávané výsledky sociálních služeb.
- 2) Poskytovatelé a zřizovatelé služeb zavádějí proces sebehodnocení jako nástroj udržení a zvyšování kvality.
- 3) Zahájena práce na narovnání nefinančních procesů – vyjasnění ekonomických vztahů. V systému je peněz dost, je otázka, jak zvýšit efektivnost jejich využití.

- 4) Zmapování skutečnosti, jak a proč je zajišťována péče – zda zvolený způsob zajištění vychází z rozhodnutí klienta /člověka – toto téma bude zpracováno jako návrh výzkumu.
- 5) Setkání zástupců Svazu měst a obcí ČR a zástupců NNO s cílem sladit představy o roli obcí v systému sociálních služeb. Druhým krokem je nalezení shody o způsobu určení důležitých a méně důležitých služeb pro případ finanční neudržitelnosti stávajícího rozsahu.
- 6) Zvýšit důraz na požadavek rovného financování poskytovatelů sociálních služeb a tím i posílit rovnoprávnost v úhradách za poskytované služby.
- 7) Téma sociálního začleňování rozšířit nad oblast sociálních služeb – požadovat tento princip od jiných resortů, od dalších subjektů hospodářství či správy. Jednou z oblastí je např. sociální ekonomika, která představuje nadresortní téma a uplatnění principů sociálního začleňování.

Závěrečný panel představil pohled na budoucnost sociálních služeb očima pěti lidí. Zpracované shrnutí tak nemá být obrázkem celospolečenské shody, ale spíše iniciativou k široké společenské diskusi. Bez zásadní shody na vizi, kam sociální služby jdou, není možné smysluplně plnit ani běžné každodenní úkoly. Zkuste i vy, čtenáři, zapomenout na chvíli na obtíže příštích týdnů či měsíců a záplavu operativních úkolů a zkuste odpovědět na jednoduchou otázku:

Jak si představujete sociální služby v horizontu 10ti či 15ti let Vy? Vaše odpovědi – vize – uvítáme na e-adrese hrubcova@skok.biz. Děkuje.

www.napsi.cz
www.skok.biz
www.mpsv.cz
www.ey2010.cz

Příklad dobré praxe

Nový web - portál pro lidi s duševními potížemi i odborníky

Na internetové adrese www.psychportal.cz funguje nový internetový portál, který slouží lidem s duševními potížemi i odborníkům ze zdravotnictví a sociální sféry. Autory tohoto portálu jsou profesionálové, kteří si za roky, kdy pomáhají duševně nemocným, ověřili, že léčba a rehabilitace lidí s duševními problémy může být úspěšná, a to při dvou předpokladech: jednak že se těmto lidem a jejich okolí dostane včas informace, jaký je jejich problém, co mohou dělat, kam se obrátit a jednak, že zdravotní a sociální péče budou spolupracovat.

Partnery rozsáhlého projektu jsou občanská sdružení Vida, Green Doors, Fokus Praha, Baobab, Eset-Help a Bona, o.p.s.

Zdroj informace: elektronická zásilka Pražských Fokusovin, č. 3, informačního magazínu Klubu přátel Fokusu Praha. (vlč)

Česká republika - člen EU

EU pokládá boj proti chudobě za jeden z klíčových cílů v oblasti zaměstnanosti a růstu

Více než 80 milionů lidí v EU je stále ohroženo chudobou a čtvrtina z nich jsou děti. Hospodářská krize tuto situaci zhoršila, a to zejména pro zranitelné skupiny obyvatel. Evropský rok 2010 boje proti chudobě

a sociálnímu vyloučení sice končí, ale EU musí v nadcházejícím desetiletí v této klíčové oblasti nadále stupňovat své úsilí. Pro udržitelný a nevylučující růst je nezbytné, abychom umístili zranitelné skupiny osob do středu naší společnosti a na trh práce. Nástrojem k růstu je omezení chudoby. Na základě iniciativy Evropské komise proto vedoucí představitelé EU již stanovili, a to vůbec poprvé, konkrétní číselně vyjádřený cíl v oblasti snižování chudoby a sociálního vyloučení - počet obyvatel ohrožených chudobou se má k roku 2020 snížit alespoň o 20 milionů. Sdělení „Evropské platformy pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení“ z 16. 12. 2010, což je jedna ze sedmi stěžejních iniciativ strategie Evropa 2020, představuje způsoby, jak je možné členským státům pomoci při zařazení vyšší rychlosti v boji proti sociálnímu vyloučení. Členské země nyní musí stanovit své vlastní ambiciózní vnitrostátní cíle a každoročně podávat zprávy o svém pokroku v této oblasti. Komise bude toto úsilí podporovat, přičemž zmobilizuje – mimo jiné – politiky v oblasti sociálního zabezpečení, zaměstnanosti a vzdělávání, jakož i financování ze strany EU. Bude také podporovat nová partnerství a nové způsoby, jak bojovat s chudobou prostřednictvím sociálních inovací a vyzkoušet tak nové myšlenky politik.

Členské státy musí v boji proti sociálnímu vyloučení a chudobě převzít vedoucí úlohu. Svě iniciativy uvedou v Národní zprávě o strategii Evropa 2020, jakožto příspěvky k vytváření růstu a zaměstnanosti. Komise tyto činnosti zhodnotí a stanoví osvědčené postupy.

Hlavní činnosti v rámci platformy zahrnují:

- **Propagace inovací v sociální politice.** Podpora inovací s cílem nalézt inteligentní řešení pro Evropu po krizi, zejména pokud jde o účinnější a hospodárnější sociální podporu. To znamená **podporu inovací založených na důkazech v sociální oblasti**, kde jsou politické změny testovány a posuzovány v souladu s metodami založenými na důkazech. Jedná se například o zkoušení různých způsobů distribuce a řízení existujících dávek na konkrétních skupinách.

- **Na úrovni EU.** Co nejlépe využívat všechny fondy EU, zejména **Evropský sociální fond**, k podpoře cílů sociálního začleňování a navrhnout sociální politiku jako prioritu pro budoucí financování ze strany EU. Začátkem roku 2011 bude zaveden nový nástroj **mikrofinancování EU**, jehož cílem je pomoci zranitelným skupinám obyvatel v přístupu k půjčkám, díky kterým by mohly začít s vlastním podnikáním.

- **Sociální ochrana a služby se musí stát účinnějšími a více odpovídat novým sociálním potřebám.** V roce 2011 zveřejní Komise bílou knihu o problematice **spolehlivosti, přiměřenosti a udržitelnosti důchodů**. Jsou také plánovány činnosti spojené s kvalitou sociálních služeb, nerovnostmi v oblasti zdraví a vyloučením v oblasti bydlení. Rok 2012 bude Evropským rokem aktivního stárnutí.

- **Do boje proti vyloučení bude zapojen širší okruh partnerů.** Komise stanoví pokyny k dobrovolnému zapojení zúčastněných stran při definování, vytváření a provádění činností zaměřených na snižování chudoby na celostátní, regionální a místní úrovni.

Další informace

Sdělení „Evropská platforma pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení“:

<http://ec.europa.eu/social>

„Evropská platforma pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení“: shrnutí pro veřejnost:

<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6394&langId=cs>

Průzkum agentury Eurobarometr „Chudoba a sociální vyloučení“:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_359_340_en.htm#355

Zdroj informace: www.evropska-unie.cz – kráceno. (vlč)

**Do roku 2011 přejeme pohodu,
nové nápady a úspěchy při jejich realizaci!**

Tento bulletin vychází v rámci programu Evropského společenství pro zaměstnanost a sociální solidaritu (PROGRESS 2007–2013), který řídí Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti Evropské komise. Jeho účelem je finančně podporovat plnění cílů Evropské unie v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí, tak jak je stanoveno v sociální agendě, a přispívat tak k naplňování cílů Lisabonské strategie v uvedené oblasti. Více informací naleznete na stránce: http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html.